

KERK Leven

WEEKBLAD — NUMMER 13 — 26 MAART 2008



hasselt
mechelen
brugge
antwerpen

Jozef Buyse
&
Hilda Govaerts

Sigiswald Kuijken
&
Marleen Thiers

Gratis naar
'The Mourning
Forest'

blz. 7

blz. 8

blz. 22

SAMEN met haar man en drie kinderen zocht de Togolese Faustine enkele jaren geleden een betere toekomst in België. Maar toen haar man haar in de steek liet, kwam ze van de regen in de drup. Een troosteloos bestaan leidde ze, zonder vrienden of familie, met drie kinderen die ze nauwelijks kon voeden, in een volstrekt vreemde en koude samenleving. Faustine begon terug te verlangen naar haar wortels, hoe armtierig ook. Dankzij begeleiding door de cel Terugkeer en Reïntegratie van Caritas International kon ze er een nieuw en menswaardig bestaan opbouwen in haar geboorteland. Ze runt er nu een eenvoudig naaiatelier.

Het aantal asielzoekers dat een bijkomende ondersteuning wenst bij de terugkeer naar zijn of haar land van herkomst groeit gestaag. „Dat heeft veel te maken met de uitzichtloosheid waarmee vele asielzoekers worden geconfronteerd”, zegt Bart Cosyns. „Vaak wachten ze jarenlang op papieren. Na de zoveelste negatieve beslissing en de zoveelste mislukte beroepsprocedure blijven maar twee opties over: de illegaliteit induiken of terugkeren. De eerste optie is niet zonder gevaren, maar de tweede ook niet altijd mogelijk.

Met opgeheven hoofd

In 2007 keerden in totaal 2.593 migranten vrijwillig uit

België terug naar hun land van herkomst. Dat blijkt uit cijfers van de Internationale Organisatie voor Migratie.

Eén op drie doet dat via Caritas International.

Opmerkelijk, want komt de organisatie niet juist op voor een warm onthaalbeleid voor asielzoekers? Terugkeren blijkt soms de meest menswaardige oplossing, al zijn er meer middelen nodig om een duurzame reïntegratie te garanderen.

Lieve Wouters

Terug naar eigen land

Wij zullen zelf geen mensen overtuigen om terug te keren, maar willen hen wel helpen indien ze zelf voor terugkeer kiezen.”

De meeste aanvragen bereiken de cel Terugkeer en Reïntegratie via de sociale dienst van Caritas zelf, maar ook via andere sociale diensten evenals het netwerk van Fedasil, het federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers. Bart Cosyns: „In 2004 gingen we van start met Bulgarije en Oekraïne, inmiddels is de werking uitgebreid naar heel Oost-Europa en ook naar landen in Azië, Afrika en Latijns-Amerika. Dankzij ons internationale netwerk komen we makkelijk aan de nodige informatie en kunnen we de terugkeerders ook persoonlijk blijven opvolgen.”

De kwaliteit bij de begeleiding wordt duidelijk gewaardeerd. „Tevreden mensen die vertrokken zijn, vertellen het verder. Het effect daarvan is onder meer in Oekraïne, Armenië en recenter ook in Nepal en Mongolië duidelijk merkbaar”, klinkt het.

De begeleiding begint bij het inwinnen van correcte informatie, bijvoorbeeld over de voorwaarden voor het opstarten van een micro-onderneming, over de voorzieningen in de gezondheidszorg en de medische kosten die een zieke migrant al dan niet te wachten staan, of over de vraag

hoe een huisvestingsprobleem kan worden opgelost. Voor andere kandidaten moet worden uitgezocht of ze nog recht hebben op pensioen of een andere uitkering, en moeten papieren worden in orde gebracht. Dat alles gebeurt in samenwerking met de lokale Caritasafdeling, die de zorg voor de terugkeerder eenmaal ter plaatse overneemt, terwijl Brussel op de hoogte blijft van het weder- varen van betrokkenen.

Taxi of koe

„Zo was er het geval van een Poolse man met een licht mentale handicap. In ons land zat hij in een opvangcentrum van het Rode Kruis, helemaal alleen, illegaal. Het was een hele karwei om zijn papieren in Polen terug in orde te krijgen. Maar het is gelukt. Hij wordt nu door Caritas Polen ondersteund in een open instelling. Binnenkort kan hij beginnen werken in een beschermende werkplaats.”

In Armenië kreeg een terugkeerder een tweedehandswagen, waardoor hij aan de slag kon als taxichauffeur. Voor een Bulgaar kocht Caritas drie koeien, waardoor de man meteen een inkomen had. Dankzij zijn eigen ondernemingszin runt hij intussen een klein bedrijf samen met dorpsge- noten.

„Om opnieuw opgenomen te worden in de familie en de buurt is het belangrijk dat de mensen terugkeren met opgeheven hoofd en zonder gezichtsverlies te lijden”, weet Cosyns. „Anderzijds is de hulp ook niet zo groot, dat mensen die nooit naar Europa trokken, zich gediscrimineerd zouden voelen. We geven het geld ook nooit cash mee, maar laten onze partners in de betrokken landen het in overleg met de terugkeerder besteden aan huisvesting, een opleiding of wat dan ook.”

Voor iedere terugkeerder beschikt Caritas over een budget vanwege de overheid van 700 euro voor een alleenstaande (1.750 euro voor gezinnen en 1.400 euro voor kwetsbare mensen zoals zieken of bejaarden), te spenderen in de eerste zes maanden. Maar dat bedrag moet dringend omhoog, vindt Bart Cosyns. „Niet in alle gevallen komen we toe met het budget dat de overheid ter beschikking stelt. Hebben mensen in hun geboorteland geen woning meer, is dat meteen een grote hap uit het budget. Bovendien hebben sommigen, zieken bijvoorbeeld, langere tijd ondersteuning nodig.”



© Herman Ricour

Vervolg op bladzijde 8